

Jak je to jinde ve světě

Drobečky z amerického kontinentu

USA, opět střelba ve škole

Dne 16. dubna 2007 přišel do budovy své univerzity VIRGINIA TECH v Blackburg 23letý student a zahájil palbu na spolužáky a učitele; za 2 hodiny jich zastřelil 32 a 17 zranil. Nebyl to čin ojedinělý, letos bylo v USA už 8 případů, kdy někdo předvedl střelbu, byť i v menší míře. Průměrně denně je tu 28 případů smrti způsobených střelnou zbraní – jsou známy jen místně. Před časem bylo podobné střelení i v Anglii, Německu a také tři případy v Kanadě. Většinou jsou to muži, kterým se podle jejich mínění ukřivdilo, a oni to pak všem ukáží – narcismus. Střelec často končí sebevraždou. I v tomto případě zanechal video, a tak okusil dočasné nesmrtelnosti; o video se media rvala. Viděli jsme stránky časopisů, jak střelec vypadal, kde bydlel, co tomu říká jeho babička, truchlící davy včetně prezidenta Bushe – úplné šílenství médií.

V USA je zhruba jedna střelná zbraň na obyvatele, tedy 300 milionů. Platí tu poněkud nejasná část ústavy z r. 1787, že občané mají právo vlastnit a nosit zbraň. Dvě následující staletí změnila situaci. Dnes je tu jednodušší koupit pistoli než třeba auto. Američané mají lásku ke zbraním, což dokazují četné výstavy a sběratelství zbraní. Aby ústavní právo o zbraních bylo zachováno, o to se stará mocná National Rifle Association (NRA). Dosud platilo nařízení vydané po masakru Columbie 1999, že do školy zbraně nesmí (lékařský časopis tehdy identifikoval za 5 let 220 smrtelných případů střelby ve školách). Nyní někteří tvrdí, že proto teď bylo 32 mrtvých, protože nikdo z nich neměl při sobě zbraň, aby se bránil. Ve školách existují cvičení (i někde v Kanadě), aby se děti mlčky ukryly pod lavicemi, když uslyší střelbu nebo určený signál.

Za mého mládí ani my, ani naši učitelé nesouhlasili do školy pistole; nezdá se mi, že jsem byl o něco ochuzen.

Problém chybějícího potomstva

Všechny pokročilé státy mají identický problém – nízká porodnost a z toho plynoucí úbytek obyvatelstva. Počet dětí na ženu je 1,5, zatímco na udržení populace musí být 2,1. Předpokládá se, že úbytek v některých zemích bude možno nahradit imigrací. Jednou z příčin tohoto stavu je emancipace žen ve 20. století. Sem ovšem také náleží možnost regulace oplození, potraty, zaměstnanost žen a z toho plynoucí plánovaná bezdětnost nebo odklad mateřství po třicítce a názor, že malá rodina (1 dítě) je nejlepší řešení. Někdy však starší páry chtěli zrušit svou bezdětnost a často se podrobí nezaručeným a drahým metodám zvyšující pravděpodobnost oplození. Když jsou úspěšní, mají větší pravděpodobnost abnormalit, často pak končí adopcí. Následek tohoto problému bude, že za 10 – 20 let bude nedostatek pracovníků; mezitím se pro nedostatek dorostu budou rušit jesle a školy. Léčba je imigrací, kde často chybí skupina zručných dělníků. O tuto skupinu bude velký zájem a soutěž. Ti by měli živit penzisty předchozí generace. Bohužel většina imigrantů do USA prý má nízkou upotřebitelnost („low skills“). Roli tu hraje i xenofobie. Jaké je jiné řešení? Zrušit dobu odchodu do penze? Platit každé ženě za dítě vychované do 17 let? Chválí se metoda Francie; umožnit schopným ženám kariéru i mateřství. Obyčejně se po mateřství zastaví postup i plat žen („pokuta za mateřství“). Vhodná daňová politika může umožnit ženám kariéru i mateřství. Podle odhadů má porození a výchova dítěte v USA hodnotu dolarů 800.000 až 1,5 milionu. Dnes existují dva modely: evropský – umožnit děti těm, kteří mají finanční prostředky – a severoamerický model (USA a Kanada): vy jste se rozhodli mít děti? To je vaše osobní rozhodnutí; nepočítejte s tím, že vám nějak pomůžeme.

Soukromé univerzity v Kanadě

Čínská vláda nedávno varovala své studenty, kteří chtěli studovat v Kanadě a získat tím diplom MBA (Master of Business Administrati-

on). Tato záležitost vedla k následující akci provinciální vlády Britské Kolumbie: bylo nařizeno zrušit Lansbridge University ve Vancouveru (soukromý podnik) k 1. květnu letošního roku. Tím přijde 300 čínských a indických studentů o možnost získat vytožený diplom MBA, za který už zaplatili zhruba 40.000 dolarů školného. Provinční vláda tam zrušila 3 jiné soukromé univerzity, které směly vydávat diplomy na základě falešných informací. Soud zakázal Worldid University ve Vancouveru vystavovat diplomy. Nyní je spor o tom, zda příslušný soud má vůbec takovou pravomoc. Univerzita prý má administrativu ve Vancouveru, ale je umístěna jinde. Moje osobní poznámka: Před léty jsem četl, že v USA je možno získat některé diplomy prostě po zaplacení určité sumy; ty diplomy nebyly v USA uznávány, ale jinde snad ano. Snad to temné pole bylo už vyčištěno.

Izrael: konec romantického družstevnictví?

Základem sionismu, tj. touhy židů po návratu do původní vlasti Palestiny, byl Herzl svou knihou vydanou 1898. Původní forma návratu byla zemědělská družstva (kibucy) na pozemcích, které bohatí západní židé odkupovali od palestinských Arabů. Z těchto družstev byla nejstarší Degania, založená roku 1910 dvanácti ruskými Židy. Pracovníci v kibucech byli placeni všichni stejně, podle potřeby, ze společné pokladny, majetek byl společný. V některých kibucech byly děti vychovávány ve skupinách, bez účasti rodičů. Z dětí kibuců vrostli později velitelé izraelské armády v bojích s Araby.

Bylo tedy teď jisté překvapení, když Degania zavedla platy podle výkonů a povolila soukromý majetek obydlí (TIME 7. 5. 2007); tedy zřejmě ústup od socialistického principu. Není to prý neúspěch, ale příznak vývoje. Dnešní Izrael hodnotí kreativitu a volné podnikání víc než socialismus. Některé „kibucníky“ bylo nutno školit, jak si mají otevřít bankovní účet a jak používat kreditních karet. Jen 1,7 % Izraelců žije dnes v kibucech.

Máme malou osobní zkušenost s kibicem. Jako účastníci mezinárodního genetického kongresu v Jeruzalémě 1981 jsme mohli volit

ubytování buď v hotelu Hilton, nebo v kibucu Maale Hahamisha v Judské vrchovině, nedaleko od Jeruzaléma. Tento kibuc je zařízen také jako letovisko, má jídelnu a ubytování, velký bazén, slouží jako letovisko Jeruzalémským. Se svým rozhodnutím ubytovat se v kibucu jsme byli spokojeni, pobyt jsme si libovali a můžeme tento kibuc všem návštěvníkům Izraele doporučit.

Co Američané nejraději navštěvují

Uvádíme prvních deset nejoblíbenějších turistických objektů Američanů, fakta poprvé letos shromáždil magazín Forbes Traveler. Mnohé čtenáře překvapí, že tu chybí např. Stonehenge, Angor Wat a jiné atrakce. Vyloučena byla místa náboženských poutí (např. Mekka) a obchodní centra (např. Mall of America v Minnesotě). Počet návštěvníků v milionech (m):

1. Times Square, New York (35 m)
2. National Mall and Memorial. Washington (25 m)
3. Disney World Magic Kingdom, Lake Buena Vista, Florida (16,6 m)
4. Trafalgar Square, Londýn. (15 m)
5. Disneyland Park Anaheim Kalifornie. (14,7 m)
6. Niagarské vodopády. (14 m)
7. Fisherman Harf, Nat. Recreation Area, San Francisco. (13 m)
8. Disneyland Tokyo. (12,9 m)
9. Notre Dame, Paříž. (12 m)
10. Disneyland Paříž, Marne-la-Vallée. (10,6 m)

Je na čase zavřít „hotel Kanada“?

Velká rozloha Kanady potřebuje víc obyvatelstva. 800.000 žádostí o imigraci očekává na ministerstvu imigrace své vyřízení. Zhruba stovka států (i USA a Kanada) dovoluje dvojí občanství svým příslušníkům. Tak například 40.000 Italo-Kanaďanů (část 3 a půl milionu Italů žijících v zahraničí) zvolilo do italského parlamentu svého poslance, a efektivně svrhlo dosavadní italskou vládu.

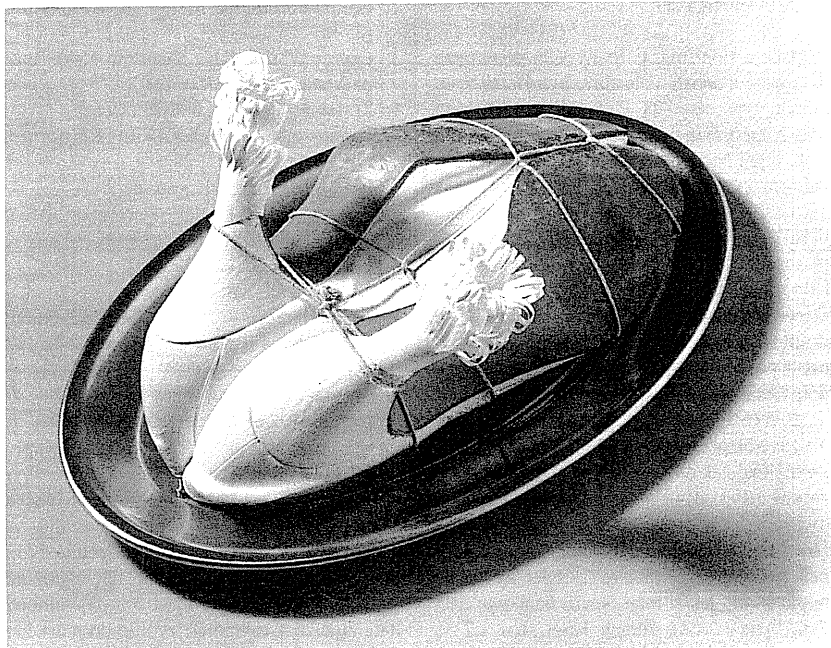
V Kanadě žije 200 různých etnických skupin (národností) o různém počtu.

Před tyranii v Somálsku uprchlo do Kanady 100 tisíc Somálců, mnozí získali kanadské občanství a po změně režimu se mnozí vrátili do Somálska.

Somálský Kanaďan Afrah byl v tyranské vládě, desítky Kanaďanů jsou v revoluční vládě; tedy kanadští občané jsou na obou stranách! Podobná situace byla v Chorvatsku, kde jistý Chorvatský Kanaďan byl ministrem obrany a „etnický čistil“ Srbskou enklávu v Chorvatsku, kterou bránili kanadští vojáci. Nedávno 15 tisíc Libanonců s kanadskými pasy v Bejrútu požadovalo evakuaci před izraelským bombardováním (evakuace stála kanad-

ského poplatníka 94 milionů dolarů). Později se 7 tisíc vrátilo do Bejrútu. 200 tisíc občanů Hongkongu má i kanadské občanství. Co kdyby se museli evakuovat? Některé etnické skupiny nedoporučují svým příslušníkům účast ve volbách v Kanadě! Mnozí tedy pokládají Kanadu za dočasný útulek, za „hotel“; sice neplatí daně v Kanadě, ale požadovali by kanadské sociální požitky (= penze). Je to rozdíl od USA, kde američtí občané žijící v zahraničí musí platit USA daně.

DUŠAN SOUDEK

Meret Oppenheim: *Ma gouvernante – My Nurse – mein Kindermädchen*, 1936